

Epistel 276 – Skuespilleren og rollen

Fra Ludvig Holbergs EPISTLER, 1750

Til * *

Man har bemærket ved skuespil, at en middelmådig skuespiller pludselig har udmærket sig i en rolle, når der er hændt ham noget i virkeligheden, som er relevant for den rolle, han skal spille.

Gellius¹ gav som bevis på det en græsk skuespiller ved navn Polus. Han havde mistet en søn, som han elskede meget, og hvis død han begræd meget. Midt i denne sorg måtte han spille i een af Sofokles' tragedier, nemlig Elektra. I dette skuespil forestilles Elektra at begræde sin broder Orestes' død og at bære rundt på et skrin, hvor hans aske og knogler er lagt i. Og når Polus, der endnu var i dyb sorg over sin søns død, spillede Elektras karakter, spillede han rollen med sådan livagtighed, at man på skuepladsen syntes at se den sørgende Elektra selv, og tilskuerne blev rørte af hans suk og gråd, som om de kunne være virkelige.

En bedre skuespiller havde måske ikke kunnet spille denne rolle lige så godt. Han måtte vise en følelse, som ikke var virkelig, men forstilt, men Polus var derimod netop ramt af samme følelse som Elektra. Thi lige som gode menneskekendere kan kende en falsk person fra en autentisk person, så kan også en virkelig følelse kendes fra en falsk. Det er sådan een, som findes hos en skuespiller, som også på græsk hedder en hypokrit².

Jeg mindes nu, hvad der fortælles om Molière³, nemlig at han aldrig havde spillet en hypokonder bedre, end den sidste gang, han virkelig var syg. Thi det var det sidste stykke som han spillede i, og hans død fulgte kort efter.

Jeg forbliver evigt Deres meget ydmyge og meget lydige tjener

¹ Aulus Gellius, romersk forfatter (ca. 125-180)

² hypokrit: her betyder det nærmest 'imitator' og ikke som sædvanlig 'skinhellig person'.

³ Molière, fransk skuespilforfatter (1622-1673), stor inspiration for Holberg.